

maandag 21.3

20:00, deSingel

STABAT MATER / SCHUBERT

klara festival

Brussels
International
Music

avondprogramma

STABAT MATER Schubert

ARTISTIC
PARTNERS

festival
van
vlaanderen
brussel

BO
ZAR

deSingel
Internationale Kunstcampus

MAIN
PARTNERS

proximus

Yakult

OPTIMA

6 Loterie
Nationale
Loterij

OFFICIAL
FESTIVAL
CAR

STABAT MATER

Dit concert wordt gepatroneerd door

Mevrouw Cathy Berx, Gouverneur Provincie Antwerpen

Quid Religie?

“F**k, zijn we nu nog altijd met religie bezig?”, fulmineerde een gefrustreerde Joost Vandecasteele onlangs in de Morgen.

“We zijn nog lang niet van God af”, zei Hans Boutellier een dag later in De Standaard. Meer zelfs, “Geloof en God gaan weer aan belang winnen”, voegde hij er stellig aan toe.

Het Festival van Vlaanderen-Brussel en Klara geven allicht het zinvolste en mooiste antwoord door hun jaarlijkse muziekfestival in het teken te plaatsen van Religie.

Deze niet-vanzelfsprekende keuze houdt immers volgende vragen in: hoe zou de wereld eruitzien zonder religie? Wat zou er overblijven van onze steden, dorpen, onze gemeenschap en onszelf mochten alle muziek, kunst, architectuur geïnspireerd door religie plots verdwijnen of nooit hebben bestaan?

Geen kerken, kathedralen, moskeeën of synagogen; geen “ontzagwekkende Europese erfenis religieuze klassieke muziek”; geen Oude Vlaamse Meesters, Rubens, Caravaggio, El Greco of Michelangelo...Het is een ruwe schatting, maar allicht kan dan ook de helft van de wereldliteratuur op de schop. Worstelen met religie is immers ondenkbaar zonder. Kortom, hoe schraal zou onze wereld, hoe “banaal” en troosteloos ons leven zijn, mochten religie en spiritualiteit niet, nooit hebben bestaan? Zouden we gelukkiger zijn? Ook het moment om het festival in het teken van “Religie. Passie en Compassie”, met het *Erbarme dich* als hoogtepunt, kon moeilijk beter gekozen zijn.

Immers, dolend en vertwijfeld zoeken we als mens en gemeenschap in complexe tijden, waarin de enige zekerheid onzekerheid lijkt. Vooral dan zijn houvast, empathie, compassie, troost en hoop zeer welkom. Zoals ook u, geachte luisteraar meer dan welkom bent op één van de mooie festivalavonden en evenementen.

Laat u troosten en troost en weet dat de bron waaruit u kan putten schier eindeloos is. Het Festival van Vlaanderen-Brussel en Klara laten u in deze vastentijd kennismaken met minder gekende, want zelden uitgevoerde topwerken uit die rijke Europese erfenis religieuze klassieke muziek, zoals het *Stabat Mater* van Schubert en de gedurfde *Reformation* die Mendelssohn schreef als geestdriftige ode aan 300 jaar lutheranisme.

Laat u meevoeren door de muziek, religieus en spiritueel van inspiratie maar universeel qua taal. Wellicht hoeft een mens niet religieus te zijn om zich erdoor te laten raken. Maar kan een mens ze ook máken zonder religieuze en spirituele bewogenheid? ...

Dat u geniet en nog lang nageniet van dit concert en festival is onze eerste zorg, grenzeloos dankbaar zijn we u als we op u mogen (blijven) rekenen om kwaliteitsfestivals als dit ook in de toekomst financieel mogelijk te (blijven) maken.

Zeer hartelijke groet,

Cathy Berx,
Gouverneur Provincie Antwerpen

STABAT MATER

Schubert

maandag

21.3
2016
20:00

deSingel,
Blauwe zaal

Le Cercle de l'Harmonie

Vokalakademie Berlin

Jérémie Rhorer

introdactie door
Pieter Herregodts
19u15
deSingel, Muziekstudio

Jérémie Rhorer, dirigent
Marita Sølberg, sopraan
Ben Johnson, tenor
Mischa Schelomianski, bas
Le Cercle de l'Harmonie
Vokalakademie Berlin (Frank Markowitsch, koördirigent)

Felix MENDELSSOHN

1809-1847

Symphonie n° 5, in D, "Reformations-Symphonie", op. 107 (1830)

Andante – allegro con fuoco

Allegro vivace

Andante

Andante con moto – allegro maestoso

pauze

Franz SCHUBERT

1797-1828

Stabat Mater, in f-moll, D 383 (1816)

Jesus Christus schwebt am Kreuze
Bei des Mittlers Kreuze standen bang
Liebend neiget er sein Antlitz
Engel freuten sich der Wonne
Wer wird Zähren
Ach, was hätten wir empfunden
Erben sollen sie am Throne
Sohn des Vaters, aber leiden
O du herrlicher Vollender
Erdenfreuden und ihr Elend
Daß dereinst wir, wenn im Tode
Amen

einde van het concert is
voorzien om **21:45**

coproductie

Klarafestival, deSingel

live uitzending op Klara vanaf 19:00

presentatie: Greet Samyn,
outfit aangeboden door
Manufactuur & Confetti

bloemen aangeboden door

Daniël Ost

Deel uw festivalervaringen met ons via
Facebook en Twitter

 #Klarafest Klarafestival

Ein feste Burg ist unser Gott

Met Felix Mendelssohn en Franz Schubert zet Le Cercle de l'Harmonie twee componisten op de pupiter die we op het eerste gezicht niet meteen associëren met religieuze muziek. Nochtans hebben ze beiden een substantiële – en schitterende – bijdrage geleverd aan het geestelijke repertoire. Zo componeerde Schubert vanaf zijn vijftiende muziek voor de kerk, wat resulteerde in een religieuze oeuvre dat in omvang nauwelijks moest onderdoen voor dat van Mozart, en Beethoven op dat vlak gemakkelijk overtrof. Mendelssohn is dan weer de man die met *Paulus* en *Elias* het oratorium in de 19e eeuw opnieuw op de kaart zette.

Dubbele identiteit

Felix Mendelssohn werd in 1809 geboren in een joodse familie. Hoewel verschillende emancipatorische krachten zich toen inzetten voor een assimilatie van de joodse cultuur in de Duitse samenleving, hadden joodse burgers nauwelijks gelijke rechten. Om zijn vier kinderen, waaronder Felix, toch alle kansen te gunnen die de Duitse maatschappij te bieden had, liet Abraham Mendelssohn hen in 1816 opnemen in de protestantse kerk. Felix Mendelssohn kreeg daarbij Jakob en Ludwig als doopnamen mee en ontving dus geen joodse maar een christelijke opvoeding. Volgens zijn vader bevatte het christelijke geloof immers “niets dat de gelovige kan doen afdwalen van het goede pad, en herbergt het veel dat de gelovige gidst naar liefde, gehoorzaamheid, verdraagzaamheid en overgave, zelfs al biedt het slechts het voorbeeld van zijn stichter, die door zo weinigen wordt begrepen en nog veel minder wordt gevolgd.” In 1822 werden ook Felix' beide ouders protestanten. Op aanraden van Jakob Mendelssohn, de nonkel van Felix die eerder al tot christen was bekeerd, veranderde de familie haar achternaam in Mendelssohn-Bartholdy. Jakob zelf had de naam Bartholdy aangenomen bij de aankoop van een familiebedrijf dat die naam droeg. In 1829 trachtte Abraham zijn zoon er zelfs van te overtuigen om de naam Mendelssohn volledig te laten vallen ten voordele van het minder joods klinkende Bartholdy.

Ode aan de Reformatie, ode aan Bach

In 1829 begon Mendelssohn met de compositie van zijn *Vijfde symfonie*, naar aanleiding van de festiviteiten rond de 300e verjaardag van de Augsburgse confessie. De Confessio Augustana is een belangrijk document in de reformatorische kerk. Het bevat immers de kern van de lutherse geloofsleer. De vieringen op 25 juni 1830 zouden de dag herdenken waarop het door Maarten Luther onderschreven document in 1530 werd voorgelezen aan keizer Karel V. Die gebeurtenis was een belangrijke stap in de politieke erkenning van het Duitse protestantisme.

In dezelfde periode schreef Luther een van zijn meest bekende hymnes, *Ein feste Burg ist unser Gott* (“Onze God is een solide burcht”). Een groot deel van de bekendheid van Luthers tekst heeft te maken met het feit dat Johann Sebastian Bach er twee eeuwen later een cantate (BWV 80) op baseerde. En via Bach is de link met Mendelssohn snel gelegd: hoewel

Bachs oeuvre in het begin van de 19e eeuw in de vergetelheid was geraakt, was Mendelssohn goed vertrouwd met het werk van de barokke grootmeester. De familie Mendelssohn bezat enkele kostbare manuscripten van Bach en in 1829 haalde Felix Bachs *Matteüspassie* van onder het stof. De opvoering van het oratorium met de Berliner Singakademie was een belangrijke katalysator voor de 19e-eeuwse revival van Bachs artistieke nalatenschap.

Geïnspireerd door Bachs cantate BWV 80 verwerkte Mendelssohn de koraalmelodie uit *Ein feste Burg ist unser Gott* in de laatste beweging van zijn *Vijfde symfonie*. Na een kort inleidend *Andante* waarin de violen een sentimenteel arioso te berde brengen, introduceert de fluit de melodie. Al snel krijgt het instrument het gezelschap van de andere houtblazers in een procedure die doet denken aan registratie-effecten op het orgel. De textuur is bijna een koraalzetting à la Bach. Vervolgens draait het orkest met een *Allegro vivace*, op basis van enkele gevarieerde frases uit het koraal, warm voor het snelle tempo van de eigenlijke finale. Ook daarin is de koraalmelodie nooit ver weg. Zo verwerkte Mendelssohn ze in een barok fugato en introduceerde hij ze als een plechtstatig cantus firmus in de trombonepartijen. De componist kende duidelijk zijn pappenheimers; ook uit andere momenten in de symfonie blijkt dat hij de aloude compositietechnieken van Bach en Palestrina goed onder de knie had. Het laatste woord in de symfonie is voor Luther. In de coda zorgt een homofone zetting van *Ein feste Burg ist unser Gott* voor een majestueus slot.

Moelijke start

De symfonie werd initieel niet met veel succes onthaald. Omdat Mendelssohn door ziekte veel tijd was verloren, geraakte het werk niet op tijd klaar voor de verjaardagsvieringen van de Augsburgse confessie. Eens dat momentum voorbij was, bleek het veel moeilijker om de symfonie op de concertagenda te krijgen. De musici van het Parijse conservatoriumorkest bevonden het werk bovendien als te schools, met teveel fugato's en te weinig melodie, en de geplande uitvoering werd prompt afgezegd. Het zelfvertrouwen van Mendelssohn kreeg een flinke knauw. Uiteindelijk werd de symfonie in 1832 uitgevoerd in Berlijn, maar zag haar componist ze daarna nog het liefst voor eeuwig verdwijnen. Dat is gelukkig niet gebeurd. Een officiële uitgave liet desalniettemin op zich wachten tot 1868. Omdat Mendelssohns vier andere symfonieën toen al waren uitgebracht, werd de *Symfonie in D*, die eigenlijk als tweede was neergepend, op die manier uitgegeven als de *Vijfde*.

Het lijden van Christus

Met één uitvoering deed Mendelssohns *Vijfde symfonie* het beter dan het *Stabat Mater D383* uit 1816 van Schubert. Dit werk werd, voor zover gedocumenteerd, immers nooit gespeeld tijdens het leven van de componist. Het heeft er ook alle schijn van dat Schubert het religieuze stuk niet in opdracht schreef, maar het vanuit een spontane scheppingsdrang aan het notenpapier toevertrouwde. Schubert maakte daarbij een tekstkeuze die in het katholieke Wenen niet voor

de hand lag. Hij baseerde zijn *Stabat Mater* namelijk niet op het traditionele middeleeuwse gedicht in het Latijn, maar op de vrije, Duitstalige parafraze van de protestantse dichter Friedrich Gottlieb Klopstock. Ten opzichte van het Latijnse origineel, over de Maagd Maria die getuige is van de kruisiging van haar Zoon, heeft de Duitse versie zowel qua vorm als qua inhoud een ingrijpende transformatie ondergaan. Klopstock verving de ordelijke terzetten bijvoorbeeld door strofes van ongelijke lengte. Ingrijpender is echter dat de 18e-eeuwse dichter de inhoudelijke klemtoon van het traditionele *Stabat Mater* verschoof van Maria naar haar Jezus. Op die manier kreeg de tekst een meer protestantse lezing (zonder Mariaverering), in plaats van een rooms-katholieke insteek.

Hoewel Schubert in zijn toonzetting van Klopstocks *Stabat Mater* de twee laatste kwatrijnen schraptte, liet hij de vorm en de boodschap van de tekst verder onaangeroerd. Schubert was immers geen conventionele katholiek. Confessionele dogma's waren niet aan hem besteed. Veelzeggend zijn niet de woorden die de componist daarover optekende, maar de woorden die onvermeld bleven. Zo ontbreekt in zijn missen in het credo steeds de frase "Et in unam sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam." (Ik geloof in de ene, heilige, katholieke en apostolische kerk). Schubert betoonde zich met deze 'vergetelheden' geen fan van het kerkelijke instituut, en laat daarmee ook zijn religieuze gezindheid in het midden. Gezien Schubert zich niet vastpinde op de ene dan wel de andere overtuiging binnen het christendom, paste dus ook de protestants georiënteerde tekst van Klopstock perfect in zijn spirituele kraam.

Een lange geschiedenis

Net als Mendelssohns *Reformatiesymfonie* biedt ook Schuberts *Stabat Mater* een aantal muzikale venstertjes op het verleden. Het *Stabat Mater* werd al eeuwen op muziek gezet, al sinds zijn ontstaan in de middeleeuwen, en die rijke traditie liet haar sporen na. Zo is Schuberts *Stabat Mater* duidelijk geïnspireerd op de bekendste toonzetting van allemaal: het *Stabat Mater* van Giovanni Battista Pergolesi. Naar het voorbeeld van Pergolesi maakte Schubert een opdeling in twaalf bewegingen (afwisselend koren, aria's en ensembles) die in twee grote delen zijn gegroepeerd. Beide delen worden bekroond met een fuga. Ook de vele chromatische dissonanten en de typische barokfiguren zoals de 'seufzer' (de zucht), die de atmosfeer van smart en pijn verklanken, wijzen in de richting van Pergolesi. Het archaische karakter van deze barokinvloeden staat in scherp contrast met de romantische lyriek die zich in de andere bewegingen ontvouwt. Ook in de orkestratie liet Schubert zich van zijn meest kleurgevoelige kant zien. Hoewel de partituur naast drie solisten een gemengd koor en een groot orkest voorschrijft, komen de vele musici zelden op hetzelfde moment aan bod. Schubert definieerde namelijk voor elk deel een unieke kamermuzikale – en dus kleinere – bezetting. Die intiemere benadering past perfect bij de contemplatieve aard van het onderwerp van het werk.

Jérémie Rhorer, dirigent

Jérémie Rhorer is een Franse dirigent. Hij studeerde klavecimbel en compositie aan het conservatorium van Parijs. Hij begon zijn carrière als assistent van Marc Minkowski en William Christie. In 2005 richtte Rhorer Le Cercle de l'Harmonie op, waarvan hij nog steeds muziekdirecteur is. Met zijn ensemble maakte hij vooral naam met operaproducties van

Mozart. Rhorer dirigeert ook symfonisch werk. Hij is regelmatig te gast bij het Philharmonia Orchestra, en dit seizoen leidt hij voor het eerst het Leipzig Gewandhausorchester en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Rhorer is ook componist. Zijn werk werd bekroond met de Pierre Cardin Composition Prize. Momenteel werkt hij aan een pianoconcerto voor Jean-Yves Thibaudet.

Marita Sølberg, sopraan

De Noorse sopraan Marita Sølberg begon haar carrière in 2006 als lid van het ensemble van de Staatsoper in Stuttgart, en vervoegde in 2008 de Norwegian Opera als vaste artiest. Ze maakte snel naam voor haarzelf, en was te gast in huizen als de Komische Oper in Berlijn en het Liceu in

Barcelona. Ze werkte met artiesten als Zubin Mehta, Andreas Spering, Paul McCreech en Neeme Järvi. Regelmatig treedt Sølberg op aan de zijde van Les Musiciens de Louvre en het Orchestre de Paris. De sopraan zingt een breed repertoire, van barok tot hedendaagse muziek, en van opera tot symfonisch werk.

Ben Johnson, tenor

Ben Johnson is een Britse tenor, die zowel opera, symfonisch werk als het liedrepertoire zingt. Hij werd door BBC Radio 3 uitgeroepen als New Generation Artist, en won in 2008 de Kathleen Ferrier Award. Sindsdien nam zijn carrière een hoge vlucht. Hoogtepunten dit seizoen zijn onder meer een optreden op de BBC Proms, het *Weihnachtsoratorium* van

Bach met het BBC Scottish Symphony en een recital in Wigmore Hall in het kader van de Schubert Song Series. Johnson werkte reeds met dirigenten als Robin Ticciati, Harry Bicket en Andris Nelsons. Vaste kamermuziekpartner is Graham Johnson, een specialist in liedbegeleiding. Ben Johnson is de oprichter en chef-dirigent van het Southrepps Sinfonia. De tenor geeft ook les aan de Royal Academy of Music in Londen.

Mischa Schelomianski, bas

Mischa Schelomianski groeide op in Moskou, waar hij ook studeerde. Nadien vervolmaakte hij zich bij Berthold Possemeyer aan de Hochschule für Musik in Frankfurt. Sinds 2008 is hij regelmatig te gast op het Glyndebourne Opera Festival in Engeland. Schelomianski werkte reeds met

dirigenten als Sir Andrew Davis, Vladimir Jurowski en Jakub Hrusa. Als zanger van recitals was de bas te horen in zalen als de Tonhalle Zürich, de Philharmonie in Berlijn en Musikhalle in Hamburg. Schelomianski beheerst een breed repertoire, van Monteverdi over Mozart tot Prokofjev.

Frank Markowitsch, koordirigent

Markowitsch studeerde aanvankelijk filosofie, Duitse literatuur en antieke geschiedenis in Freiburg, waarna hij naar Berlijn trok om er orkest- en koordirectie te volgen aan het Hanns Eisler-conservatorium. De brede achtergrond van Markowitsch is ook gereflecteerd in zijn projecten, waarin hij steeds musicologisch onderzoek combineert met actuele socio-politieke en filosofische thema's. Een voorbeeld is "Paradise Reloaded? The Creation in the Anthropocene", dat

vertrekt van Haydns *Die Schöpfung* en de relatie tussen de mens en de natuur bevraagt. Markowitsch is de oprichter van het Prometheus Ensemble en de Vokalakademie Berlin. In 2012 werd Markowitsch op vraag van Ton Koopman koordirigent van het Amsterdam Baroque Choir. De Duitse dirigent bereidde koren en orkesten voor, voor producties van o.m. Kurt Masur, René Jacobs, Seiji Ozawa en Marc Minkowski. Markowitsch is professor aan het conservatorium van Freiburg.

Vokalakademie Berlin

De Vokalakademie is een geesteskind van Frank Markowitsch. De geschiedenis van het ensemble gaat terug op het Innsbruck Festival Chorus, een koor dat René Jacobs in 2006 oprichtte als deel van de Innsbrucker Festwochen, een vooraanstaand festival voor oude muziek. Het koor trad

voor het eerst op onder zijn nieuwe naam, Vokalakademie Berlin, in 2011. De sterkte van het koor is de individuele kwaliteit van de afzonderlijke leden. Tijdens de repetities krijgen ze aparte begeleiding door Regina Jakobi. Het koor heeft recent een tweede cd opgenomen met werk van Antonio Caldara, in samenwerking met Deutschlandradio Kultur.

Le Cercle de l'Harmonie

Le Cercle de l'Harmonie werd in 2005 opgericht. Het ensemble dankt zijn naam aan Joseph Bologne, Chevalier de Saint-Georges. Deze 18e-eeuwse schermer, dirigent en vioolvirtuoos van Afrikaanse afkomst maakte carrière in Parijs en richtte er het orkest Le Cercle de l'Harmonie op aan het einde van zijn leven. De hedendaagse tegenhanger legt zich toe op

het werk uit de tijd van de Saint-Georges, het Franse repertoire van de late 18e tot de vroege 19e eeuw. Het orkest speelt op historische instrumenten. Le Cercle heeft een stevige reputatie opgebouwd in het lyrische en instrumentale repertoire van Mozart en Haydn. Le Cercle de l'Harmonie wordt gesteund door het Franse Ministère de la Culture et de la Communication, de la Caisse des Dépôts et de la Fondation Orange.

Musici

Le Cercle de l'Harmonie

Eerste viool

Brian Dean
Mieko Tsubaki
Martyna Pastuszka
Pauline Kostense
Bénédicte Pernet
Marketa Langova
Anna Markova

Tweede viool

Saori Furukawa
Lilia Slavny
James Jennings
Clémentine Bousquet
Tokio Takeuchi
Christoph Hesse
Jonathan Stone

Altviool

Nicholas Bootiman
Wendy Ruymen
Claire Newton
Elisabeth Sordia
Richard Waters

Cello

Sietse-jan Weijenberg
Celine Barricault
Thomas Luks
Clotilde Lacroix

Contrabas

Benoit Vanden Bemden
Charlotte Testu
Julita Fasseva

Fluit

Anne Parisot
Benjamin Gaspon

Hobo

Gilles Vanssons
Stefaan Verdegem

Klarinet

Toni Salar Verdu
Eduardo Raimundo

Fagot

Javier Zafra
Josep Casadella
Heide Pantzier

Hoorn

Christian Binde
Pierre-Antoine Tremblay

Trompet

Thibaud Robinne
Alejandro Sandler

Trombone

Ander Raya
Vincent Santagiuliana
Remi Barberon

Pauken

Antoine Sigure

Vokalakademie Berlin

Sopraan

Miriam Fahnert
Isabelle Heiss
Jin Kim
Eva-Maria Kösters
Anne-Kathryn Olsen
Nathalie Seelig
Elisabeth Sturm
Viola Wiemker

Alt

Julienne Mbodjé
Inga Philipp
Jenni Reineke
Anja Schumacher
Armin Stein
Lisa Weiss

Tenor

Philip Eick
Michael Hofmeir
Martin Logar
Martin Netter
Daniel Steiner
Christoph Burmester

Bas

Julian Helms
Jonas Olejniczak
Mateo Penalosa Cecconi
Manfred Perthold
Marcel Raschke
Christian Wagner
Christian Wietsner
Hubert Remigiusz Kowalczyk

Franz SCHUBERT (1797-1828)

Stabat Mater, in f-moll, D 383 (1816)

Text: Friedrich Gottlieb Klopstock (1724-1803)

Teil 1 Chor

Jesus Christus schwebet am Kreuze!
Blutig sank sein Haupt herab,
blutig in des Todes Nacht.

Teil 2 Sopran solo

Bei des Mittlers Kreuze standen Maria und Johannes,
seine Mutter und sein Freund.
Durch der Mutter bange Seele,
ach, durch ihre ganze Seele, ach, drang ein Schwert.

Teil 3 Chorus

Liebend neiget er sein Antlitz:
Du bist dieses Sohnes Mutter!
Und Du dieser Mutter Sohn!

Teil 4 Duett Sopran und Tenor

Engel freuten sich der Wonne, jener Wonne,
die der Mittler seiner Mutter,
seinem Freunde sterbend gab.
Abgetrocknet sind nun ihnen alle Tränen,
mit den Engeln freuen sie sich.

Teil 5 Chorus

Wer wird Zähren sanften Mitleids
nicht mit diesen Frommen weinen,
die Dich, Herr, im Tode sahen?
Wer mit ihnen nicht verstummen,
die Dich, Herr, im Tode sahen?
Wer wird Tränen sanften Mitleids
nicht mit diesen Frommen weinen?
Wer wird sich nicht innig freuen,
dass der Gottversöhner ihnen, Himmel,
Deinen Vorschmack gab, ach,
dass Jesus Christus ihnen, Himmel,
Deinen Vorschmack gab?

Teil 6 Tenor solo

Ach, was hätten wir empfunden am Altar des Mittleropfers,
am Altare, wo er starb?
Seine Mutter, sein Bruder sind die Treuen,
die mit Eifer halten, was der Sohn uns gab.

Teil 7 Chor

Erben sollen sie am Throne,
in der Wonne Paradiese,
droben strahlt die Krone.

Teil 8 Bass solo

Sohn des Vaters, aber leiden,
müssen Deine Brüder,
ehe sie droben an dem Throne,
ehe mit Dir sie Erben sind.
Nur ein sanfter Joch, leichte Lasten,
o göttlicher Mittler, o göttlicher Vorgänger,
sind Deinen Treuen alle Leiden dieser Welt.

Teil 9 Chor

O Du herrlicher Vollender,
der sein Joch mir, seine Lasten sanft und leicht allein,
alleine macht, dort rufst Du mich von der Erde,
mich zu jenem Erb' im Licht hinauf.
Auf dem hohen Todeshügel,
auf der dunklen Schädelstätte da,
da lernen wir von Dir Versöhner, da von Dir.

Teil 10 Terzett

Erdenfreuden und ihr Elend,
möchtet Ihr dem Wandrer nach Salem Staub
unterm Fusse sein.
Kurze Freuden, leichtes Elend,
möchtet Ihr dem Wandrer nach Salem Staub
unterm Fusse sein.
Möchte ich wie auf Adlers Flügeln,
hin zu Euch, Ihr Höhen, eilen, Ihr Höhen der Herrlichkeit!
Mitgenossen jenes Erbes, Mitempfänger meiner Krone,
meine Brüder, leitet mich!

Teil 11 Terzett mit Chor

Dass dereinst wir, wenn im Tode wir entschlafen,
dann zusammen droben unsere Brüder sehn,
dass wir, wenn wir entschlafen,
ungetrennet im Gerichte,
droben unsere Brüder sehn.

Teil 12 Chor

Amen!

Elke dag een flesje!

Proud partner of

**klara
festival**

Afspraak op
www.yakult.be

Yakult

Always close

Would you like to receive music news?
Watch the most prestigious operas again?
Win tickets to fantastic concerts?

Join us on proximusklassiek.be
or proximusclassique.be

proximus

close partner of

**klara
festival**

THE RITE OF SPRING

Radio Filharmonisch Orkest,
Diego Matheuz

WED 9.3 20:00 Bozar

ST. JOHN PASSION BACH

Andreas Spering, Pierre Audi,
Wim Delvoye, B'rock, NFM Choir
& Muziektheater Transparant

THU-SAT 10/11/12.3 20:30 Kaaithheater

STABAT MATER SZYMANOWSKI

London Philharmonic Orchestra
& Choir, Vladimir Jurowski

FRI 11.3 20:00 Bozar

SEPTEM VERBA A CHRISTO

Akademie Für Alte Musik Berlin,
René Jacobs

SAT 12.3 20:00 Bozar

SONGS OF PASSION & COMPASSION

Shanti! Shanti! & ZWAP

SUN 13.3 11:00 Flagey

KIESLOWSKI'S DECALOGUE IN MUSIC

NFM Wrocław Philharmonic
& Choir, Zbigniew Preisner

SUN 13.3 20:00 Flagey

DIE SIEBEN LETZTEN WORTE

Orchestre des Champs-Élysées
& Collegium Vocale Gent,
Philippe Herreweghe

MON 14.3 20:00 Bozar

ACTUS TRAGICUS

Gli Angeli Genève, Stephan Macleod

TUE 15.3 20:00 Kapellenkerk

MAHLER 3

Budapest festival orchestra
& NFM Choir, Iván Fischer

WED 16.3 20:00 Bozar

EIC 360°

Ensemble intercontemporain,
Matthias Pintscher

THU 17.3 20:00 Bozar

DER TOD UND DAS MÄDCHEN

Kuss Quartet

FRI 18.3 20:00 Conservatorium Brussels

HUMAN REQUIEM

Rundfunkchor Berlin, Nikolas Fink,
Jochen Sandig, Sasha Waltz

FRI-SAT 18/19.3 20:00 Les Halles de Schaerbeek

WATER PASSION

Vlaams Radio Koor, Tan Dun

SAT 19.3 20:00 Bozar

IL PRIMO OMICIDIO

Concerto italiano,
Rinaldo Alessandrini

SAT 19.3 20:00 Concertgebouw Brugge

BRUCKNER 9

National Orchestra of Belgium,
Michael Schönwandt

SUN 20.3 15:00 Bozar

STABAT MATER / SCHUBERT

Le Cercle de l'Harmonie &
Vokalakademie Berlin, Jérémie Rhorer

MON 21.3 20:00 deSingel

SUPERNOVA

MON 21.3 20:00 Théâtre du Vaudeville

VIA CRUCIS

Jan Michiels, Inge Spinette
& Polish Cello Quartet

TUE 22.3 20:00 Bozar

ST. MATTHEW PASSION / BACH

Monteverdi Choir & English
Baroque Soloists, John Eliot Gardiner

WED 23.3 20:00 Bozar

YELLOW LOUNGE

Miloš, Lucas & Arthur Jussen,
Esther Yoo

THU 24.3 20:00 Mirano

[more information
about all concerts
on klarafestival.be](http://klarafestival.be)